

Közművelődés egy zsáktelepülésen

Bognár Tímeát Csátka község polgármester asszonyát családi gyökerek kötik a községhez, nagyszülei Csatkán éltek. Ő maga 16 évvel ezelőtt költözött a településre, ahol 2019 óta lát el polgármesteri feladatokat. Szívügye a család és a közösségek összetartása, megerősítése. Csátka Komárom-Esztergom megye déli részén fekszik és alig 223 fő lakja. A Tímeával készült interjú során többet is megtudhunk erről az aprócska településről.

H.-P. É.: Kérlek, röviden mutasd be a települést!

B. T.: Csátka Komárom-Esztergom Megye csücskében található, egy 223 lélekszámú zsáktelepülés. A település előregedőben van, viszont az elmúlt két-három évben – a tapasztalatok alapján – egyre több fiatal költözik be. Csátka a nyugalom szigete. Ötven kilométeres körzetben megyei jogú városok, nagyobb városok veszik körül, mint például Veszprém, Tatabánya, Székesfehérvár, Tata, Pápa, Győr. Azt gondolom, hogy most a XXI. században nem a tömegközlekedés a kulcskérdés a kistelepülésen élők számára, hanem inkább az autó. Ez nem egy luxus dolog, főleg a családosok körében, ők tudnak mozogni és el tudnak utazni, ha nagyobb szabású programokra, például színházra vágyanak. A településnek nincs óvodája, iskolája helyben, ezek az intézmények a környező településeken „körzet” kialakításban iskola busszal elérhetőek, melyen pedagógiai kíséret van. A gyerekek 3 évtől 15 éves korig együtt mozognak, ezért olyan kapcsolat jön létre köztük, aminek köszönhetően egymást segítik, a nagyobbak pedig odafigyelnek a kicsikre. Kialakult köztük egyfajta bizalom is, meg egy olyan szociális kapcsolat kicsi ovistól az általános iskolás korosz-

tályig, ami ennek a kislelkes településnek egy olyan megindító magja, amely mindig is össze fogja őket tartani és visszahozza ide őket a településre. Az egészségügyi ellátásaink is körzetesek. Az elmúlt évtizedekben kirajzolódott, hogy milyen lehetőségeink vannak és milyen korlátokkal kell szembenéznünk. Csátka lakossága jól alkalmazkodik a település „kicsinységéből” adódó ilyen fajta nehézségekhez.

H.-P. É.: Kérlek, adj egy helyzetképet a közművelődésről! Milyen volt a kulturális élet mielőtt csatlakoztatok a Foglalkoztatási Programhoz?

B. T.: 2019 októbere óta vagyok Csátka polgármestere és közel két évtizede csatkai lakos. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program előtt önkéntesen került ellátásra a kulturális élet szervezése. Az itt élő családok, anyukák, apukák, pedagógusok és az önkormányzat összefogásával. Véleményem szerint Csátka mindig is nyüzsgő és összetartó közösségként élt és él. Mini színházszó kör volt, van és remélem lesz is, mely a környéken kimagasló színvonalat ad a bemutatott színdarabjaival. A nemzeti ünnepeink, mint például március 15., vagy augusztus 20. nagy ünnep a településünkön. Ilyenkor a közösség a helyi pedagógusaink segítségével és felkészítésével készülnek versekkel, színdarabokkal, alkalmi énekkarral, vagy akár „felolvasós” visszaemlékezés a múlt történéseire. Az adventi időszakban negyedik éve koszorút állítunk fel, kézműves programot szervezünk a könyvtárral együttműködésben. Ezen több korosztály együtt vesz részt. Csatkán évtizedes élő hagyomány Szentestén a pásztorjáték, melyben a település apraja-nagyja szerepel. A hayo-

Bognár Tímea,
Csátka polgármestere

mányos karácsonyi szentmise tíz órakor kezdődik a település egyetlen katolikus templomában, mely gótikus stílusban tündököl településünk központjában. Ilyenkor a legkisebbek az angyalkák, az idősebbek a kórusban énekelnek. Itt úgy gondolom, hogy volt, van és lesz is kulturális hagyománya a településnek.

H.-P. É.: Milyen pozitív változást tapasztalsz a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően?

B. T.: Lehetőséget. Lehetőség, mert itt kistelepülésen is meg tudnak nyílni olyan kapuk, melyek által előrébb tudunk lépni és összességében tudunk kovácsolódni. Helyben marad az a kulturális kis közeg, amit itt hozunk létre. Nem kell elutazni az itt élőknek, hanem helybe lehet hozni akár bábost, akár mini koncertet, akár egy utazó színházat.

H.-P. É.: Hogy sikerült kiválasztani a megfelelő közművelődési asszisztentst? Milyen az együttműködés a munkatárssal?

B. T.: A település közművelődési asszisztense Zempléni Lilla,

akinek személyében egy nagyon pozitív embert találtam meg. A közel egyéves közös munka során azt tapasztaltam, hogy nagyon ügyes. Mindketten ötletelők és pozitív gondolkodásúak vagyunk, jól kiegészítjük egymást. Lilla szeret a háttérben előkészíteni mindent, majd precíz forgatókönyvet tesz az ember elé. A képzésen összeszedett kapcsolataiból sokat merített, sokat segített, hogy a képzés során más települések leendő szakembereivel beszélgetett. Nagyon sok pozitív dolgot mesélt, jól sikerült a többi munkatárssal együtt dolgoznia. Beszélgetéseink, beszámolásai során sokszor elképzeltem, milyen jó hangulatban is telhettek a képzési és műhelymunka alkalmak. A program előrehaladtával láthatóvá vált, hogy a településeken foglalkoztatott szakember jó lehetőség a kisközösségek megtartására, a kulturális élet aktivitásának segítésére, a lakosok helyben maradásában. Lehetőséget látok abban, hogy, ha van a településen egy közművelődési szakember, ő megtanulja, hogy hogyan lehet a lakosokat bevonni a közösségi életbe, mert a képzése során ezt is megtanulta. Azt gondolom, hogy a képzett szakembereket meg kell tartani, megbecsülni és egymást közösen segíteni. Így a közművelődési feladatokat sok-sok évtizedekig tudja majd ellátni a községben és a tapasztalatait egyszer át tudja adni a fiatalabb generációnak.

H.-P. É.: Kérlek, meséld arról, hogy milyen kezdeményezések, tevékenységek indultak el a programnak köszönhetően.

B. T.: A programok közül egyet szeretnék kiemelni: az egyhetes Erzsébet-tábort. A leadási határidő előtti napokban hallottam róla, és tudtam, hogy ez Csatkára is kell. Nem tudtam hogyan, de meg sze-

rettem volna valósítani. Felhívtam egy pedagógus barátnőmet, hogy állítsa össze a kulturális tematikára épülő részeket, én pedig összeszedtem a résztvevőket. Bevontuk a közművelődési asszisztensünket is a kidolgozásba, megszervezésbe és lebonyolításba is. Hungarikum játszótér, ismerjük meg Magyarországot játék és táncbázis is került a programba. Szerettem volna mozgósítani és összekovácsolni a helyi gyerekeket, a program által sikerült is.

H.-P. É.: Hogyan építetek a helyi adottságokra, értékekre, hagyományokra?

B. T. A település határában hét kereszt van, és ezeket szeretnénk a Megyei Értéktárban is szerepeltetni, mert hatalmas büszkeség számunkra. 2021. szeptember 4-én megrendeztük az Ars Sacra fesztiválhoz kapcsolódó programunkat. Egy sétaútvonalat terveztünk meg, amely a keresztúton ment körbe a helyi római katolikus, gótikus templomtól kiindulva a települést körbeölelő erdőn keresztül. A keresztetekhez kapcsolódó kutatást, játékok kitalálását, a program előkészítését Lilla végezte. A település jó adottságokkal rendelkezik ebből a szempontból is: búcsújáró hely, a településen vezet át a nemzetközi Mária-út is, ezáltal tudunk kapcsolódni a vallási turizmushoz. Fontosnak tartjuk a turizmus helyi szerepét erősíteni.

H.-P. É.: Hogyan értékeled az együttműködést a Nemzeti Művelődési Intézettel?

B. T.: Szerintem fantasztikus, nagyon örülök, hogy a programnak köszönhetően egymásra találtunk. Nem is tudom, hogy ezelőtt miért nem éltünk ezzel a lehetőséggel. Meglehet, hogy akárhány vezető van, mindenki más szemmel látja az adott települést, más a fontos neki. Nekem nagyon fontos a kul-

turális élet, szeretek olvasni, színházba és koncertre járni, akár a családdal, akár barátnőkkel. Szeretek kis külön programokat csinálni, mert azt gondolom, ezzel az ember gazdagodik, és amit te magadba szívsz, azt át tudod adni. Abban hiszek, hogy a kultúra összekapcsolja a társadalmat, a generációkat.

H.-P. É.: Milyen visszajelzések érkeznek a lakosságtól a közművelődés vonatkozásában?

B. T.: Pozitív visszajelzések érkeznek. Mindemellett a pandémia miatt még az út elején járunk. Amint visszaállunk a régi kerékvágásba, el tudunk indulni egy olyan úton, hogy a helyi társadalmat valóban mozgósítsuk. Akkor fogják igazán látni, hogy mennyire fontos, hogy folyamatosan alkalom nyílik a közösségi élet különböző tevékenységeire, hogy bárki bármikor jöhet színeztetni, társasjátékozni, pingpongozni, olvasni, mert a közösségi szintér mindig nyitva áll majd mindenki előtt. Úgy gondolom, hogy ehhez is kell egy kis idő, más adottságokkal rendelkezik egy kis település, mint egy nagyváros. Kis településeken nem mindig az igény határozza meg hogy mi történjen, hanem leginkább az a kapocs, hogy együtt legyünk.

H.-P. É.: Milyen közép- és hosszú távú terveitek vannak a közművelődés területén?

B. T.: Amellett, hogy mindenki maradjon egészséges, szerintem fontos, hogy élnünk kell az adottságainkkal és lehetőségeinkkel, hogy a közösségünk tevékeny legyen a községben. Konkrét célok nem nagyon lehet kitűzni a járványhelyzet adta bizonytalanság miatt. Inkább erős vízióink vannak: tartsunk össze, legyen egy erős közösségünk, amelynek köszönhetően mindent meg fogunk tudni oldani minden helyzetben.